

8. SINIF TÜRKÇE 2.TEMA

ÇALIŞMA SAYFALARI

Millî
Mücadale
ve
Atatürk

TÜRKÇE ÇALIŞMA SAYFALARI

YAZARLAR

Dr. Azize YÜKSEL

Ahmet ÇETİN

Ahmet ÇÜRÜMEZ

Ayşegül KAYA

Özlem TÜRKAN

GÖRSEL TASARIM UZMANI

Erkan YURTTADUR

Etkinlik Şeması

1. Etkinlik

Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

2. Etkinlik

Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

3. Etkinlik

Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

4. Etkinlik

Bilgilendirici metin yazar.

5. Etkinlik

Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

6. Etkinlik

Metin türlerini ayırt eder.

7. Etkinlik

Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.

8. Etkinlik

Metin türlerini ayırt eder.

9. Etkinlik

Şiir yazar.

10. Etkinlik

Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

11. Etkinlik

Metinle ilgili soruları cevaplar.

12. Etkinlik

Metnin konusunu belirler.

Etkinlik

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

A. Aşağıdaki bilgi metinlerini uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanarak örnekteki gibi tekrar oluşturunuz.

(oysaki, ama, ancak, fakat, halbuki, lakin, ne var ki, yalnız, ne yazık ki, kısaca, başka bir deyişle, özellikle...)

Örnek:

Bunu biliyor muydunuz?

Kayıtlara geçmiş, en hızlı koşan insan olan Usain Bolt'un (Üseyin Bolt) 100 metre koşusunda 9,58 saniyelik dünya rekoru derecesini yaparken ulaştığı en yüksek hız saatte yaklaşık 45 kilometreydi. Karaların en hızlı hayvanı olan çitanın ulaştığı en yüksek hız ise saatte yaklaşık 100 kilometre.

Kayıtlara geçmiş, en hızlı koşan insan olan Usain Bolt'un (Üseyin Bolt) 100 metre koşusunda 9,58 saniyelik dünya rekoru derecesini yaparken ulaştığı en yüksek hız saatte 45 kilometreydi. Oysaki karaların en hızlı hayvanı olan çitanın ulaştığı en yüksek hız, saatte yaklaşık 100 kilometre.

Bunu biliyor muydunuz?

Pireler zıplarken uzay mekiklerinden 60 kat daha hızlı ivmelenebilir. Uzay mekiklerinin maksimum ivmelenmesi (yani belirli bir zaman aralığında hızlarında meydana gelen değişim) yerçekimi ivmesinin yaklaşık üç katına denk gelirken pirelerinki yerçekimi ivmesinin 180 katına denk gelir.

Bunu biliyor muydunuz?

Motor korteks, kendi irademizle gerçekleştirdiğimiz hareketlerin yönetildiği beyin bölgesidir. Bu bölgedeki sinir hücrelerinin ne kadarının hangi uzuvla ilgili olduğu "homonkulus" adı verilen insan biçimli bir figürle betimlendiğinde en büyük hacmin ellerimize ve dilimize ait olduğu, sırt ve bacakların ise çok küçük bir hacme sahip olduğu görülür.

Bunu biliyor muydunuz?

Dünya genelinde ormanlar atmosferden yılda yaklaşık 2,5 milyar ton karbondioksit soğurur. İnsan kaynaklı etkinlikler sonucu atmosfere yayılan karbondioksit miktarı ise yaklaşık 40 milyar tondur.

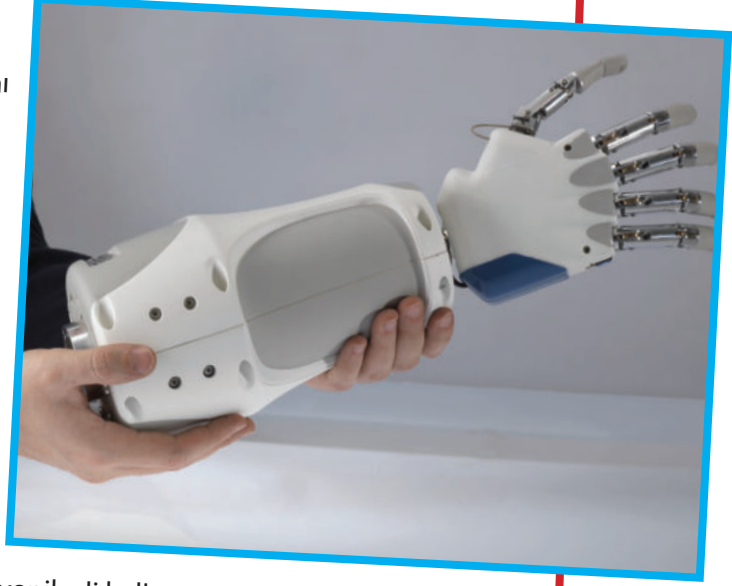
Bunu biliyor muydunuz?

Ay her yıl Dünya'dan yaklaşık 3,8 cm uzaklaşıyor. Günümüzde Ay ile Dünya arasındaki mesafe ortalama 384.000 km. Kuramsal hesaplamalar Ay ilk oluştuğunda bu mesafenin 20.000-30.000 km arasında olabileceğini gösteriyor.

Biyonik Elde Son Gelişme

Uzun yıllar robot çalışmaları yürüten İtalya, İsviçre ve Almanya'dan bir grup bilim insanı 2014 yılında, dokunma hissine sahip biyonik el geliştirmeyi başardı. Ancak bu biyonik el çok büyük bir bilgisayar yardımıyla çalışıyordu. Araştırmalar sonucunda bilgisayarın boyutu küçüldü ve bilgisayar taşınabilir hâle getirildi. Ardından biyonik el, bundan beş yıl önce bir kaza da kolunu kaybeden Almerina Mascarello'ya takıldı.

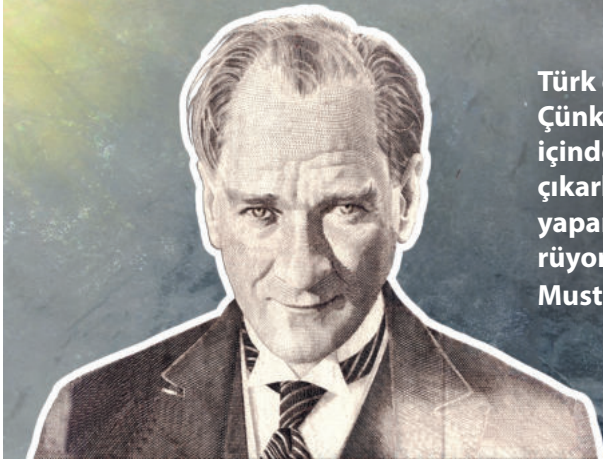
Deneme amaçlı altı aylığına biyonik eli kullanan Mascarello (Maskerello), sanki kolu tekrar yerine gelmiş gibi hissettiğini ifade etti. Basit ancak önemli olan gündelik işlerini biyonik el sayesinde kendi başına yapabildiğini belirtti. Ayrıca nesnelerin yumuşaklığı ya da büyüklüğü gibi bazı özelliklerini de biyonik el sayesinde hissedebiliyordu. Gelecekte, dokunma hissine sahip olan biyonik uzuvların daha da geliştirileceği ve kullanımlarının kolaylaşacağı düşünülüyor.

B. "Biyonik Elde Son Gelişme" metninde geçen geçiş ve bağlantı ifadesi bulunan cümlelerden birini yazınız.

Sıra Sizde

Verilen cümleleri geçiş ve bağlantı ifadesi kullanarak cümlelerin anlamına uygun şekilde örnekteki gibi tamamlayınız.

1. Uzun zamandır resmi tamamlayamadım **ama bu akşam tamamlayacağım.**
2. Tüm evi temizlemiş
3. Gezi iptal olmuş
4. Havalarda çok soğuk geçiyor
5. Kitabımı bitirmek üzereyim
6. Yeni planlarımı uygulayamıyorum
7. Yolun bitmesine az kaldı
8. Sorunları görmezden gelmeyelim
9. Herkes yukarı çıksın
10. Maç tamamlandı

Türk dili, Türk milleti için kutsal bir hazinedir. Çünkü Türk milleti geçirdiği sayısız felaketler içinde ahlakının, geleneklerinin, hatıralarının, çıkarlarının, kısaca bugün kendi milliyetini yapan her şeyin dili sayesinde korunduğunu görüyor. Türk dili; Türk milletinin kalbidir, zihnidir.
Mustafa Kemal Atatürk

Bir üniversitenin öğrenci grubuna konferans veren Murat Bey, yabancı dillerden dilimize giren sözcükleri ve bunların dile etkisini anlatmaktadır. Konuşmasına Atatürk'ün bir sözüyle başlayan Murat Bey şöyle devam etmektedir:

"Sevgili Gençler,

Dil, bir milletin temel taşıdır. Dilini kaybeden milletler millî varlıklarını da kaybederler. Yabancı sözcükler dilimize iki yolla girer. Birincisi özentî alıntılar, diğeri ise zorunlu alıntılardır. Zorunlu alıntılar, genellikle bilimsel ve teknolojik gelişmelerle ilgili olduğu için kabul edilebilir.

Dilimizde kullanılan yabancı sözcüğü karşılayacak en az bir sözcük olmasına rağmen onun yabancı kökenlisini kullanmanın, dilimize verdiği zararın yanında millî benliğimizi de yok ettiği unutulmamalıdır. Buna izin vermemeliyiz."

Konferansın sonunda Murat Bey, Türkçe karşılıkları olmasına rağmen toplumda kullanımları çok tercih edilen yabancı sözcüklerden oluşan kartları dinleyici öğrencilere dağıttı ve onlardan dilimize sahip çıkmalarını istedi.

A. Kartlardaki yabancı kökenli sözcüklerin Türkçe karşılıklarını yazınız.

Workshop
Web
Versiyon
Virman
Ütopik
Şov
Şofben
Şovrum
Star
Spesiyal
Leasing
Hacker
Full
Global
Gurme

Skorboard
Solaryum
Spesifik
Selfie
Sansür
Sauna
Seans
Reyting
Rezidans
Rövanş
Komplike
Jenerasyon.....
Full time
Exit
Eksper

Online
Optimist
Offline
Nötr
Nüans
Multimedya
Marjinal
Makro
Link
Literatür
Lansman
Handikap
Egoist
Editör
Departman

Realite
Provokasyon
Provokatör
Prömiyer
Polemik
Dejenere
Profil
Patent
Blöf
İce tea
Parametre
Panoramik
İnternet
Anekdöt
Ambiyans

**Karamanoğlu Mehmet Bey,
“Dili olmayanın yolu da ol-
maz.” sözüyle toplumların
hayatında dilin çok önemli
bir unsur olduğunu belirtti.**

Karamanoğlu Mehmet Bey’i Arıyorum

Karamanoğlu Mehmet Bey’i arıyorum
Göreniniz, bileniniz, duyanınız var mı?
Bir ferman yayınlamıştı;
“Bu günden sonra, divanda, dergâhta,
bargâhta,
Mecliste, meydanda Türkçemden başka dil
Konuşulmaya” diye,
(...)
Nutkum tutuldu, şaşırdım, merak ettim,
Dolandığınız yerlerdeki Türkçe olmayan
isimlere,
Gördüklerine, duyduklarına üzüleniniz var mı?
(...)
Dükkânın store, bakkalın market, torbasının
poşet,
Mağazanın süper, hiper, gros market,
Ucuzluğun damping olduğuna kananınız
var mı?

İlan tahtasının billboard, sayı tabelasının
skorboard,
Bilgi alışının brifing, bildirgenin deklarasyon,
Merakın, uğraşın hobby olduğuna güleniniz
var mı?

Bırakın eli, özün bile seyrek uğradığı,
Beldelerin girişinde welcome,
Çıkışında goodbye okuyanınız var mı?
(...)

Çarpıcı, önemli haberler flash haber,
Yaşa, var ol sevinçleri oley oley,
Yıldızları star diye seyredeniniz var mı?

Vırvırık Dağı’nın tepesindeki köyde,
Cafe shop levhasının altında,
Acının da acısı kahve içeniniz var mı?

Toprağımızı, bayrağımızı, inancımızı
çaldırmayalım derken
Dilimizin çalındığını, talan edildiğini,
Özün el diline özendiğine içiniz yananınız
var mı?

Masallarımızı, tekerlemelerimizi,
atasözlerimizi unuttuk,
Şarkılarımızı, türkülerimizi, ninnilerimizi
kaybettik,
Türkçemiz elden gidiyor, dizini döveniniz
var mı?

Karamanoğlu Mehmet Bey’i arıyorum,
Göreniniz, bileniniz, duyanınız var mı?
Bir ferman yayınlamıştı... Hayal meyal
hatırlayıp da sahip çıkanınız var mı?

**Yusuf YANÇ
(Kısaltılmıştır.)**

**B. Yukarıdaki şiiri sesli/sessiz okuyunuz. Murat Bey’in konferansta dağıttığı kartlardaki sözcük-
lerden de yararlanarak dilimize giren yabancı sözcüklerle ilgili bir şiir yazınız.**

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

BOM!

Bom oyunu, en az üç kişiyle her yerde oynanabilen bir oyundur. Ardışık sayıları kavrama becerisini geliştirir. Oyuncular sırayla 1’den başlayarak saymaya başlar. Hangi sayının katlarına göre oyun oynanıyorsa o sayıya gelen kişi sayı yerine **bom** der. Örneğin 5 ve 5’in katlarına denk gelen oyuncu 5, 10, 15... demez; bunun yerine **bom** der. **Bom** demeyip bu sayıları söylerse oyundan çıkar.

8/B sınıfında Türkçe öğretmeni, fiilimsilerle beşli “bom” oynatacaktır. Ela, İrem, Selim ve Boran oyun için gönüllü olmuşlardır. Öğrencilerin sıraları sabit olup oyunu şu şekilde oynayacaklardır: Birinci sıradaki öğrenci isim-fiil, ikinci sıradaki öğrenci sıfat-fiil, üçüncü sıradaki öğrenci zarf-fiil, dördüncü sıradaki öğrenci kalıplaşmış fiilimsi içeren cümleleri seçecek; beşinci sıradaki öğrenci **bom** diyecektir. Bu döngü verilen cümleler bitene kadar devam edecektir. Birinci turu nasıl oynadıkları verilmiştir. Oyunun kurallarına göre oynandığı ve kimsenin hata yapmadığını varsayarak cümleleri yerleştiriniz.

Oyunda Kullanılan Cümleler

- Hava kararmaya başladı.
- Sevdiğin insanları sık sık aramalısın.
- İstemedenden kalbini kırdım.
- Matematik dersinden deneme olduk.
- Tuhaf sesler çıkararak herkesi güldürdü.
- Eskiden haberleşmek çok zormuş.
- Koşa koşa sınıfa girdi.
- Kardeşimle bahçede uçurtma yaptık.
- Karar vermekte zorlanıyorum.
- Evinden erken çıkanlar törene yetişebilir.
- Kış sert geçince yakacağımız çabuk bitti.
- Eve varır varmaz beni ara.
- Çözemediğiniz soruları boş bırakınız.
- Beslenmene daha çok dikkat etmelisin.
- Dışarıdan gelen ses beni uyutmadı.
- Kuru yemiş insan sağlığına faydalıdır.

Ela: Hava kararmaya başladı.

BOM!

İrem: Sevdiğin insanları sık sık aramalısın.

Selim: İstemedenden kalbini kırdım.

Boran: Matematik dersinden deneme olduk.

Sıra Sizde

Siz de arkadaşlarınızla gruplara ayrılarak fiilimsiler ile “Bom” oyununu oynayınız.

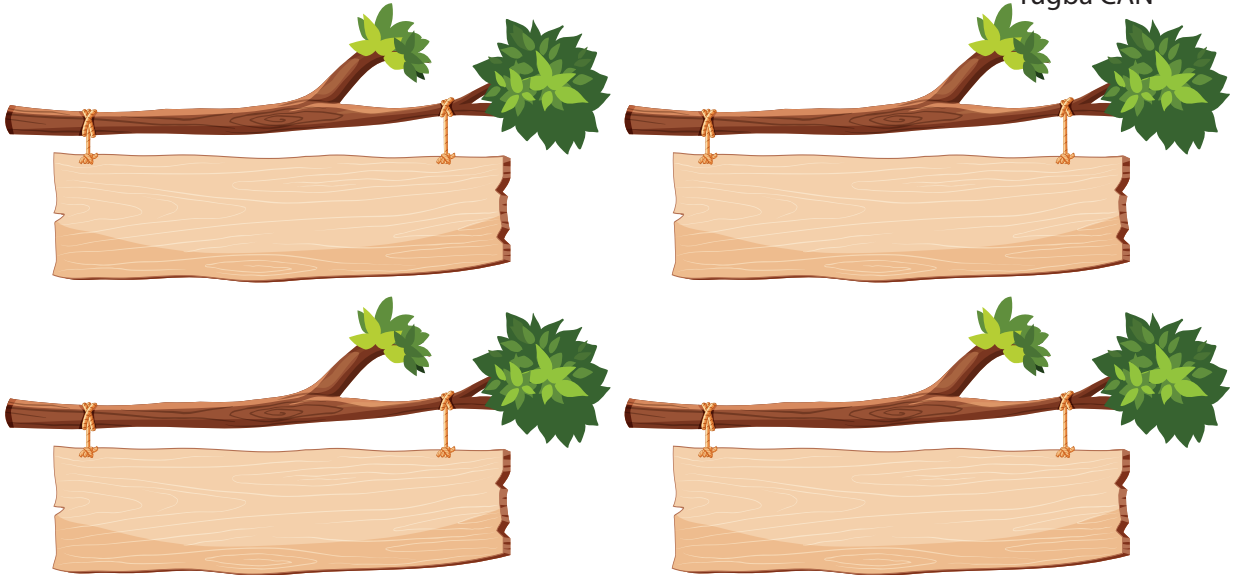
A) Aşağıdaki metin bir tohumun çimlenme aşamaları konusunda bilgi vermektedir. Metinde hikâye edici bazı ifadeler yer almaktadır. Bu ifadeleri belirleyerek metnin altında yer alan kutucuklara yazınız.

BİR TOHUMUN ÇİMLENME ÖYKÜSÜ

Koca bir kış geçti. Sıcaklık sıfırın üstüne çıkmadı. Hep don oldu. Sonra bahar geldi ama bu kez de yağmur yağmadı. Kuraklık oldu. "Ah, bu tohum nasıl çimlenecek?" derken günlerden bir gün tohum uyanıverdi. İşte tohumlar böyledir. Birçok tohum, çetin koşulların olduğu dönemleri uykuda geçirir. Her tohumun içinde besin ve su vardır. Bu, yeni bir bitkiye dönüşecek embriyo adı verilen minicik bitki taslağı için yeterlidir. Tohumlar su, oksijen ve sıcaklık açısından uygun koşullar oluşana kadar uyur. Uygun koşullar oluştuğundaysa uyanır ve çimlenir. Çimlenme, tohum kabuğunun tıpkı bir sünger gibi su emerek şişmesi ile başlar. Tohum kabuğu şişer ve çatlar. Merhaba kök! Yeryüzüne hoş geldin! Şimdi tohumu yepyeni bir serüven bekliyor. Tohum kabuğunun çatlamasıyla dışarı çıkan köke, aslında kökçük demek daha doğru olur. İşte bu kökçük hızla toprağın derinliklerine doğru gelişir. Ne de olsa artık bitkicik kendi başının çaresine bakmalıdır. Bunun için de kökü aracılığıyla topraktan su ve mineralleri alması gerekir. Kök tamam! Peki, gövde ve yapraklar? Onlar olmadan bitkicik nasıl fotosentez yapacak? Kökten sonra bitkinin gövdesi ve yaprakçıkları gelişir. İlk yapraklarının gelişmeye başlamasıyla bitki fotosentez yapar; yani güneş ışığı, karbondioksit, su ve mineralleri kullanarak kendi besinini kendisi yapmaya başlar. Aferin sana bitkicik! Nasıl da güzel çimlendin. Bakalım seni şimdi hangi serüven bekliyor?

Tuğba CAN

B) Görsellerden yararlanarak “mısır” konulu bilgilendirici bir metin yazınız.

[illegible]

8. sınıf Türkçe ğretmeni derste fiilimsileri anlatırken zge, ğretmene "ğretmenim, sarma sözcüğü fiilimsi eki almasına rağmen bir nesneye ad olmuş. Bu sözcük de fiilimsi midir?" sorusunu yöneltilmiştir. Öğretmen de bu soru üzerine řu açıklamayı yapmıştır: "Bazı fiilimsi ekleri ve kip ekleri aynıdır. Bu ekler cümlede kullanıldıkları durumlara göre fiilimsi olabilecekleri gibi çekimli fiil de olabilirler, bazı fiilimsi eki alan sözcükler de nesnelere ad olarak fiilimsi olmaktan çıkar ve kalıcı isim olurlar."

Öğretmenin açıklamalarını dikkate alarak verilen cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin hangi türde kullanıldığını yandaki kutucuklara yazınız.

Belediye, evin nn kazmaya başladı.

Bahçede çalışırken kazmanın sapı kırıldı.

Toprak bu kadar sertken burayı kazma.

Yaz gelince ağaçlar yemişlerle dolmuş.

Dolmuş şişeleri al, buzdolabına yerleştir.

Buradan dolmuş, saat başı geçiyormuş.

Doktoru hastanenin giriřindeki daniřmaya sor.

Sana bir konu hakkında fikir daniřmaya geldim.

Bundan sonra bana fikir daniřma!

Buzdolabı bozulunca yiyecekleri dondurmaya başladı.

Havalar ısınınca canım dondurma çekti.

Sana verdiğim etleri buzlukta dondurma.

Ocağı yakmak için akmak bulamadım.

Çiviye düzgün akmak için en önemli kısmıdır.

Sıra Sizde

Siz de fiilimsi eki olarak kalıcı isim olmuş sözcükler bulunuz ve kutucuklara yazınız.

NE YAZIYORUZ?

1. Yazar kendisiyle konuşuyormuş gibi yazar.
2. Yazının sonuna yazar, ismini yazar.
3. Anlatılanlar kesin bir sonuca bağlanmaz.
4. Yaşanmış veya yaşanabilecek olaylar anlatılır.
5. Konu özgürce seçilir.
6. Dili doğru ve güzel kullanır.
7. Kâğıdın sağ üst köşesine tarih yazılır.
8. Temel öge olaydır.
9. Bir düşünce, duygu veya dileğin iletilmesi amacıyla yazılan yazılardır.
10. Olayın geçtiği yer ve kahramanlar ayrıntılı olarak anlatılmaz.
11. Olay, kahraman, yer ve zaman olmak üzere dört unsuru vardır.
12. Genellikle birisinden haber almak veya birisine haber ulaştırmak amacıyla yazılır.

Numaralandırılmış cümlelerde verilen özellikler hangi yazı türüne aitse özelliğin numarasını ilgili kutucuğa yazınız. (Bazı özellikler ortaktır.)

HİKÂYE

MEKTUP

DENEME

Sıra Sizde

Verilen mektup özelliklerini dikkate alarak siz de Atatürk'e bir mektup yazınız.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines, similar to notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. In the top right corner, there is a small, dark, rectangular object, which appears to be a pen or pencil cap resting on the edge of the paper.

Olay : Selim'in hayali

Yer : Ankara-Anıtkabir

Zaman : Anıtkabir'de akşam nöbeti değişimi vakti

Anlatıcı: III. kişi

Aşağıdaki metinlerden hangisi bu yapı unsurlarına göre kurgulanmıştır?

A Ankara... Çocukluktan beri hayalde yaşayan şehir. Ata'nın adıyla daha da güzelleşen Başkent... Yıllarını, Anadolu kasabalarında geçirmiş bir aileye ne güzel bir armağan. 29 Ekim ve Anıtkabir... Aslanlı Yol'da yürümek, müzeyi gezmek, kurtuluş mücadelesini tekrar tekrar yaşamak bana da kardeşim Aydan'a da çok iyi geldi. Hele bir de askerlerin nöbet değişimi... İnsanı derinden etkileyen; askerlerin itinayla, dakikalarca hareketsiz durduğu süreci arkadaşlarına devrettikleri an. Anıttepe'ye akşam kızılığı çöktü. Kitap sayfalarında gezerken kurduğum büyük hayalim gerçek oldu. Yıllar sonra o güne ilgili belleğime kazınan Anıtkabir'den çıkarken söylediğim: "Büyüyünce asker olacağım."

B Selim ve Aydan Ankara'ya yeni taşınmış bir ailenin ikiz çocuklarıydı. Selim'in çocukluğundan beri merak ettiği, hayalini kurduğu ancak Anadolu'nun çeşitli yerlerinde ikamet etmiş bu aileye Ankara, bu yıl nasip oluyordu. Nihayet, hayalin gerçekleşeceği gün geldi. 29 Ekim'de iki kardeş Ata'larına koştular. Büyük bir hayranlıkla ve gururla Anıtkabir'i dolaştılar. Kitaplarda gördükleri Aslanlı Yol'u, Anıtkabir Müzesi'ni gezdiler. Kurtuluş mücadelesini ruhlarında tekrar tekrar hissettiler. En çok da askerlerin nöbet değişiminden etkilendiler. Dakikalarca hareket etmeden Ata'sına saygı nöbetinde duran kahraman askerlerimiz, Anıttepe'ye akşam çökerken yerlerini yeni arkadaşlarına devrediyorlardı. Selim, o gün hayalini gerçekleştirmenin verdiği mutlulukla büyüyünce asker olmaya karar verdi.

C O yıl Ankara'ya yeni taşınmışlardı, Selim ve Aydan kardeşler. Yıllarca Anadolu'nun çeşitli yerlerinde görev yapmıştı babaları. En sonunda Aydan'ın yıllardır hayalini kurduğu Ankara'ya gelmişlerdi. Günler sürdü yerleşmeleri. Yeni ev, yeni mahalle, yeni şehir ve elbette, yeni okullar. Kısa sürede alıştılar hepsine. 29 Ekim'de Ata'sına koştı iki kardeş. Yağmurluydu o gün Ankara'da hava. Buna rağmen tıklım tıklımdı, Anıtkabir. Aslanlı Yol'da yürüdüler, müzeyi gezdiler. Kurtuluş mücadelesinin ruhunu iliklerinde hissettiler. O sırada nöbet değişimine rast geldiler. Dakikalarca hareketsiz duran askerler Ata'sına tuttuğu saygı nöbetini aynı saygı duygusuyla sıradaki nöbetçi askere devrediyordu. Gün bitiyor, yerini akşama bırakıyordu. İki kardeş içlerine dolmuş vatan sevgisiyle evlerine dönerken Selim, büyüyünce asker olmak istediğini düşünüyordu.

D Yıllarca Anadolu'nun birçok kasabasında görev yapan ve en sonunda tayin vesilesiyle büyük şehre gelen ailenin bir hayaliydi, Ankara. Selim ve Aydan ikiz kardeştiler. Okuma-yazma öğrendikleri günden beri biliyorlardı. "Ankara başkentimiz, Anıtkabir'de atamız yatıyor, Anıttepe Ankara'nın en muhteşem yeri." diye diye bu yaşlara geldiler. Taşındıkları gün 29 Ekim'di. Selim ve Aydan bugün mutlaka Anıtkabir'e gitmek istiyorlardı. Yerleşmeleri uzun sürmedi. Babaları onları Anıtkabir'e götürdü. İki kardeş Ata'larını ziyaret ettiler. Aslanlı Yol'da yürüdüler. Anıtkabir Müzesi'ni gezdiler. Unutamayacakları bir gün yaşadılar.

Sıra Sizde

“Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı ve ikbal ışığısınız. Memleketi asıl ışığa boğacak olan sizsiniz. Kendinizin ne kadar önemli, değerli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Sizlerden çok şey bekliyoruz.” (M. Kemal ATATÜRK)

Olay : “Memleket Işığı” adlı tiyatro eserinin hazırlık aşamaları ve sahnede canlandırılması

Kişiler : Elif Öğretmen, Hande, Serap, Aral, Oğuz, Yavuz, Elvin

Zaman : Cumhuriyet Bayramı

Verilen hikâye unsurlarını kullanarak Atatürk'ün sözünden hareketle uygun bir metin kur-
gulayınız.

[illegible]

Burcu Öğretmen, Çanakkale Zaferi'nin 105. yıldönümü etkinlikleri kapsamında öğrencilerinden Millî Mücadele temalı metinler araştırmalarını ve gönüllü öğrencilerden araştırarakları metnin türü hakkında bilgi vermelerini istemiştir.

İlk olarak Meryem söz almış ve "Ben belgelere dayalı bir araştırma yazısı bulacağım." demiştir.

İkinci gönüllü Osman, "Ben yaşanmış bir olayın anlatılması ile oluşturulmuş bir metin bulacağım." demiştir.

Üçüncü gönüllü İbrahim de "Ben bu savaşlarda ünlü olan bir ismin yaşam öyküsünü sizler için bulacağım." demiştir.

Öğrenciler bir haftalık sürenin ardından hazırladıkları metinleri sınıfa getirmişler ve etkileşimli tahtadan arkadaşlarına sunmuşlardır. Hangi metnin hangi öğrenci tarafından sunulduğunu ve sunulan metnin türünü metinlerin altına yazınız.

ÇANAKKALE KAHRAMANI KOCA SEYİT

Çanakkale Muharebeleri sırasında 276 kg'lık top mermisini kaldırıp taşımasıyla ünlenen ve tarihe geçen Koca Seyit, 1889 yılında Balıkesir'in Havran ilçesinin Çamlık (Eski adı Manastır'dır.) köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Cuburoğulları ailesinden Abdurrahman, annesi ise aynı köyden Emine Kadın'dır. Aynı köyden Şakir kızı Emine ile evlenen Seyit Onbaşı'nın beş çocuğu dünyaya gelmiştir. Cumhuriyet döneminde "Çabuk" soyadını almıştır.

Koca Seyit, askerlik çağına gelince pek çok yaşıyla birlikte topçu neferi olarak Çanakkale'de bulunan Mecidiye Tabyası'nda görev alır. Düşman donanmasının 18 Mart 1915'te başladığı deniz harekâtında yaptıklarıyla tarihin seyrini değiştiren olaylardan birisini gerçekleştirir.

Koca Seyit'in muharebenin kaderinin değişmesinde büyük önemi bulunan başarısı kısa sürede duyulur. Kendisine mükâfat olarak onbaşılık rütbesi verilir.

Harbin sona ermesiyle memleketine dönen Seyit Onbaşı, bundan sonraki günlerini köyünde geçirmiştir. 1939 yılında zatürreye yakalanmış ve aralık ayında köyünde vefat etmiştir.

Metni Sunan Öğrenci :.....

Metnin Türü :..... dır. Çünkü

VATAN ELDEN GİDERSE

Atatürk, İstiklal Savaşı için Anadolu'ya geçtikten ve Erzurum Kongresi'ni yaptıktan sonra Sivas'a dönmüş; orada ikinci kongreyi açmıştı. Bu sırada lise binasında yatıyor, çalışıyor, toplantılar yapıyordu. En basit ihtiyaçlarını bile temin edecek halde değildi, bazı geceler sabahlara kadar küçük petrol lambasının cız ışığında çalışıyordu.

Atatürk'ün hizmetini; temiz ruhlu, fedakâr bir Türk genci yapıyordu. Bu delikanlının babası gizli gizli ve sık sık geliyor, oğluna: "Etme eyleme, evine dön, bugün yarın şehir basılacak, Mustafa Kemal ve arkadaşları yakalanacak onlar her şeyi göze almışlar; sen aileni düşün." diyordu. Atatürk bu geliş gidişin farkına vardı, bir gün delikanlıyı yanına çağırdı ve sordu:

— Sık sık sana gelen kimdir?

— Babam!

— Ne istiyor?

Delikanlı her şeyi anlattı. O zaman Atatürk ona doğru biraz daha ilerledi, elini omzuna koydu ve dedi ki:

— Hizmetinden memnunum fakat baba hakkı büyüktür. Mademki razı olmuyor, git! Fakat babana söyle ki vatan elden giderse evlâdın ne hükmü kalır?

N. A. BANLIOĞLU

Metni Sunan Öğrenci :.....

Metnin Türü :..... dır. Çünkü

ÇANAKKALE CEPHESİ'NDE KADINLARIMIZ

Gerçekten de bu cephenin unutulmaması gereken yönlerinden bir tanesi Çanakkale Cephesi'ndeki kadınlarımızdır. İstiklal Savaşı'nda büyük kahramanlıklar gösteren Nene Hatun, Kara Fatma ve tabii İnebolulu Satı Kadın, Kastamonulu Şerife Bacı ve Erkek Halime gibi kadın savaşçılarımız vardır. Unutmayalım ki Türk kadını Çanakkale Cephesi'nde de Mehmetçiğin sadece cephe gerisinde değil, aynı zamanda cephede de bilfiil destekçisi olmuştur. Nitekim Avustralya ve Yeni Zelanda arşivlerinde keskin nişancı veya cephede savaşan Türk kadınlarını anlatan asker mektubu ve günlükler mevcuttur. Mesela Avustralyalı bir piyade er (J. C. Davies), annesine yazdığı mektupta 18 Mayıs 1915 günü kendileriyle savaşan ve çok sayıda arkadaşını vuran 19-20 yaşlarında genç bir Türk kızından bahseder. (...)

Times Gazetesi muhabirinin bir askerden naklen anlattığına göre ise kıyıda küçük bir evde keskin nişancı bir Türk kadınıyla karşılaşmış, teslim olmayı reddeden kadın sonunda ele geçirildiğinde yanında yaşlı annesinin ve çocuğunun da olduğu görülmüştür.

Bir başka askerin mektubunda ise pusuya yatıp çarpışanların çoğunun kadın olduğu, kendilerini yeşile boyayıp oradaki bitkilerle uyum sağladıkları anlatılmaktadır.

Çok sayıdaki örnekten anlaşıldığına göre Çanakkale Cephesi'nde kadın varlığı birkaç bireysel istisna olmaktan ötede bir gerçektir.

Prof. Dr. Sait AŞGIN

Metni Sunan Öğrenci :.....

Metnin Türü :..... dır. Çünkü

Burcu Öğretmen, sunum yapan öğrencilerine teşekkür etmiş ve sınıftaki diğer öğrencilerden "barış" konulu bir yazı yazmalarını istemiştir. Yazılarında kişisel fikirlerini içeren, kanıtlama amacı gütmeyen, kendileriyle konuşuyormuş gibi bir üslup kullanmalarını söylemiştir. Siz de Burcu Öğretmen'in yönergesi doğrultusunda bir metin oluşturunuz ve bu metnin türünü belirtiniz.

Metnin Türü:

雨 天 月
貓 金 雨
月 貓 空

Yakın zamanlarda Moğolistan'da yapılan kazılarda Hunlar Dönemi'nden kalma olduğu tahmin edilen yazıtlar bulunmuştur. Bu yazıtlarda yandaki şekillerin bulunduğu iddia edilmiştir. Bu şekillerin Çince yazılmış bir yazı sistemi olduğu sonucuna varılmıştır. Şekillerin soldan sağa sıralandığı sonucuna ulaşan araştırmacılar, Çince olan her şeklin bir kelimeye karşılık geldiğini düşünerek metni çözme çalışmışlardır.

Şekillerden yola çıkarak yukarıdaki metnin, verilen şiirlerden hangisi olduğunu belirleyiniz.

1 Nehirler akar hızlıca,
Götürür taşları nehirler,
Bırakır denizin dibine.

2 Yağmur yağar baharda,
Toprağı ıslatır yağmur,
Baharda toprağı diriltir.

3 Güneş doğdu toprağı,
Yeşertti toprağı güneş,
Toprak cömertlik gösterdi.

Sıra Sizde

Aşağıda verilen sözcük ve sözcük gruplarını kullanarak şiiri tamamlayınız.

Çanakkale, hilâl, millet, Millî Mücadele, birlik, Anadolu, sevgi, toprak

.....

.....bayrak,

..... duracak,

.....sürecek,

.....vatan.

.....yiğit,

.....şehit,

.....vakit,

.....vatan.

Yazdığınız metni, tema sonunda yer alan "Yazılı Anlatım Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

PEMBE İNCİLİ KAFTAN

(...)

— Yürekli bir adam gerekli, paşalar... dedi. Biz onun sırmalara, altınlara, elmaslara boğarak gönderdiği elçisine padişahımızın elini öptürmedik ancak dizini öpmesine izin verdik. Kuşkusuz o da karşılık vermeye kalkacak.

(...)

— Haydi öyleyse... Yürekli bir adam bulun, dedi. Hoca takımından, enderundan, divandan benim aklıma böyle **gözü pek** bir adam gelmiyor. Siz düşünün bakalım...

(...)

— Ben, tam bu elçiliğe uygun bir adam biliyorum, dedi, babası benim yoldaşımı. Ama devlet memurluğunu kabul etmez.

— Kim?

— Muhsin Çelebi.

(...)

Böyle göğsü ileride, kabarık, başı yukarı kalkık bir adamı ömründe ilk defa görüyordu. Kubbe vezirleri bile huzurunda iki büküm dururlardı. Muhsin Çelebi çok doğal bir sesle sordu:

— Beni istemişsiniz, ne söyleyeceksiniz Efendi'm?

(...)

Muhsin Çelebi çekinmeden, sıkılmadan, ezilip büzülmeden gayet rahat bir hareketle kendine gösterilen şilteye oturdu. Sadrazam; hâlâ ellerinde tuttuğu kıvrık kâğıtlara bakarak içinden, "Ne biçim adam? Acaba deli mi?" diyordu.

(...)

— Tebriz'e bir elçi göndermek istiyoruz. Tarafımızdan sen gider misin oğlum?

— Ben mi?

— Evet.

— Ne ilgisi var?

— Aradığımız gibi bir adam bulamıyoruz da...

— Ben şimdiye kadar devlet memurluğuna girmedim.

— Niçin girmedin?

Muhsin Çelebi biraz durdu. Yutkundu, Gülümsedi.

— Çünkü ben boyun eğmem, el etek öpmem, dedi. Oysa zamanın devletlileri mevkilerine hep boyun eğip, el etek, hatta ayak öpüp, bin türlü yaltaklanmayla, ikiyezlülükle, dalkavuklukla çıktıklarından çevrelerine hep bu aşağılayıcı geçmişlerin çirkin hareketlerini tekrarlayanları toplarlardı. Gözdeleri, nedimeleri, korudukları; hep alçak ikiyezlüler, ahlâksız dalkavuklar, namussuz maskaralardı. Yiğit, doğru, gururlu, hür vicdanının sesine kulak veren bir adam gördüler mi; hemen kin beslerler, ayağını kaydırmaya çalışırlar.

(...)

— Pekala öyleyse... dedi, bu zalim adam "elçiye zeval yok" kuralını umursamaz. Bizimle boy ölçüşmeye çalışmaktadır. Er meydanında bize yapamadıklarını, bizim göndereceğimiz elçiye yapmak ister.

(...)

Muhsin Çelebi döndü. Önüne baktı. Sonra başını kaldırdı:

— Hayır, dedi, hazineye bir pul almam. Gerekli göz alıcı muhteşem takımlı atları, süslü hizmetkârları ben kendi paramla düzeceğim. Hatta...

Sadrazam gözlerini açtı.

— Hatta sırtıma Şah İsmail'in ömründe görmediği ihtişamlı bir şey giyeceğim.

— Ne giyeceksin?

— Sırmakış Toroğlu'ndaki kumaşı Hint'ten, harcı Venedik'ten gelme, "Pembe İncili Kaftan"ı alacağım.

(...)

Muhsin Çelebi'yle konuştukça sadrazamın şaşkınlığı artıyordu. İçi ferahladı. İşte küstah, türedi bir hükümdara haddini bildirmek için gönderilecek uygun bir adam bulunmuştu.

(...)

Altı ay içinde Muhsin Çelebi büyük çiftliğini, mandırasını, evini, dükkânlarını, bahçesini, bostanını rehin verdi.

(...)

Şah İsmail, "Pembe İnci"yi yalnız masallarda duymuş, daha nasıl şey olduğunu görmemişti. Kendisinin daha görmediği şeye maliki olan bu zengin elçiye karşı içinden derin bir kin duydu. Onu hakareti altında ezmeye karar verdi. Huzuruna kabul etmezden önce tahtının arkasına cellatları hazırlattı. Tahtının önündeki ipekli kumaştan şilteleri, süslü seccadeleri kaldırttı. Sağında vezirlerini, solunda savaşçıları aldı.

Muhsin Çelebi, geniş somaki kemerli açık kapıdan rahat adımlarla girdi.

(...)

Ayağı öpülme şah sinirinden **sapsarı kesildi**. Gözlerinin aklı kayboldu. Mektubu aldı. Muhsin Çelebi, tahtın önünden çekilince şöyle bir çevresine baktı. Oturması için bir şey yoktu. Gülümsedi. İçinden, "Beni zorla ayakta, saygı duruşunda tutmak istiyorlar galiba..." dedi. Bir an düşündü. Bu harekete nasıl karşılık vermeliydi? Hemen sırtından pembe incili kaftanını çıkardı. Tahtın önünde yere serdi. Şah İsmail ile vezirleri ve kumandanları aptallaşmışlar; hayretler içinde bakıyorlardı. Sonra bu değerli kaftanın üzerine bağdaş kurdu. Dev, ejderha resimleri işlenmiş sivri kubbeyi, yıldızlı kemerleri çınlatan gür sesiyle:

— Mektubunu verdiğim büyük padişahım. Oğuz Kara Han soyundandır, diye haykırdı. Dünya yaratıldığından beri onun atalarından kimse kul olmamıştır. Hepsini padişah, hepsi hakandır. Ataları doğuştan beri hükümdar olan bir padişahın elçisi, hiçbir yabancı padişah karşısında boyun eğmez. Çünkü dünyada kendi padişahı kadar soylu bir padişah yoktur... Çünkü...

Muhsin Çelebi gür sesiyle Türkçe olarak bağırırdı; Türkçe bilmeyen şah kızıyor, sararıyor, morarıyor, elinde heyecandan açamadığı mektup tır tır titriyordu... Tahtının arkasındaki cellatlar kılıçlarını çekmişlerdi. Muhsin Çelebi bağırıp çağırdı. Komutanlar, vezirler, cellatlar hükümdarlarının sabrına, buna dayanmasına şaşıyorlardı. Hatta içlerinden birkaçı mırıldanmaya başladı. Muhsin Çelebi konuşmasını bitirince izin filan istemedi kalktı. Kapiya doğru yürüdü. Şah İsmail taş kesilmişti. Çaldıran'da kırılacak olan gururu, bugün bu tek Türk'ün ateşten bakışları altında erimişti. Muhsin Çelebi dışarı çıkarken kendi gibi şaşkınlıktan donan hizmetkârlarına:

— Şunun kaftanını verin, dedi.

Savaşçılardan biri koştu. Tahtın önünde serili kaftanı topladı. Türk elçisine yetiştirdi:

— Buyurun, kaftanınızı unutmayın.

Muhsin Çelebi durdu. Güldü. Çıktığı kapiya doğru dönerek şahın duyacağı yüksek bir sesle:

— Hayır, unutmadım. Onu size bırakıyorum. Sarayınızda büyük bir padişah elçisinin oturması için seccadeniz, minderiniz yok... Hem bir Türk, yere serdiği şeyi bir daha arkasına koymaz... Bilmiyor musunuz, dedi.

Geçtiği yollardan gece gündüz dörtlü döndü. Üsküdar'a ulaştığı zaman, Muhsin Çelebi'nin cebinde tek bir akçe kalmamıştı. Süslü hizmetkârlarına dedi ki:

— Evlatlarım! Bindiğiniz atları, koşu takımları, üstünüzdeki giysileri, belinizdeki değerli taşlarla süslü hançerlerinizi size bağışlıyorum. Bana hakkınızı helal ediyor musunuz?

— Ediyoruz... Ediyoruz...

— Anamızın ak sütü gibi.

Karşılığını alınca onları başından savdı.

Derin bir soluk aldı.

(...)

Ölünceye kadar Üsküdar Pazarı'nda sebze satarak geçindi. Pek yoksul, pek acı, pek yoksun bir hayat geçirdi. Ama yine de ne kimseye boyun eğdi ne de bütün servetini bir anda yere atmakla gösterdiği fedakârlık üzerine gevezelikler yaparak, **boşu boşuna** övündü...

Ömer SEYFETTİN
(Kısaltılmıştır.)

Deyimler ve atasözleri, metinleri anlam ve içerik bakımından zenginleştirir.

Hikâyede kullanılan deyim ve atasözlerine dikkat edelim ve metinle ilgili soruları cevaplayalım.

1. Altı çizili söz gruplarının yerine aynı anlamı ifade edecek sözcük/sözcükler getiriniz.

Gözü pek olmak	
Sapsarı kesilmek	
Boşu boşuna	

2. Metinde geçen aşağıdaki deyim ve atasözlerinden anlamları verilmemiş olanların sözlükteki karşılıklarını bulup karşılıklarına yazınız. Sözlükteki karşılığı verilen deyim ve atasözlerini örnekteki gibi yazınız.

<i>iki büklüm olmak</i>	<i>riyakârlık, dalkavukluk, gerçek olmayan saygı vb. nedenlerle iki kat olup öne eğilmek</i>
kulak vermek	
ezilip büzülmek	
.....	sert bir karşılıkla usandırmak, yola getirmek, cezalandırmak
boyun eğmek	
el etek öpmek	
.....	bir istekte bulunanı sözde bir sebeple uzaklaştırmak
elçiye zeval olmaz	

3. Metinde geçen deyimleri cümle içinde kullanınız.

*	*
_____	_____
*	*
_____	_____
*	*
_____	_____
*	*
_____	_____

Sıra Sizde

Kullanılan atasözü ve deyimlerin metne katkısını; ilgi çekicilik, anlatımın güçlenmesi ve zenginleşmesi, metnin anlaşılabilirliği bakımından değerlendiriniz.

BİR TİCARET KERVANI

Geçen yazın sıcak bir günü... İki saatten beri bir tepe üzerinden Adana Ovası'nı seyreliyordum. Biraz evvelki ışık bolluğu karşıdaki şehri âdeta seçilemeyecek bir hâle, karmakarışık bir cam, taş, maden yığını hâline getirmişti. Şimdi, güneş indikçe renkler beliriyor, şekiller meydana çıkıyor; şehir, âdeta adım adım yaklaşıyordu. İçime akşam garipliğiyle beraber bir de korku çökmeğe başlamıştı. İki saatten beri devam eden tekerlek tamirini bitirememek, geceden evvel şehri tutamamak korkusu...

(...)

Tekerlek, yolun ortasında bir sürü hırdavat arasında yamyassı yatıyor, öyle pek yakında davranıp kalkacağı benzemiyordu.

(...)

Yanımızdaki bir patikadan iki köylü çıktı, önlerinde cılız bir eşek yürüyordu. Köylüler, bize selâm verdikten sonra merakla tamiri seyrete-meğe koyuldular.

— Ağalar, nereden geliyorsunuz bakalım böyle?

— Konya Ereğlisi'nden...

— Nereye gidiyorsunuz?

— Adana'ya...

— Ereğli'den ne vakit çıktınız?

— Eh! Var iki, üç, dört gün.

— Adana'da ne yapacaksınız?

— Hiç... Sanki biraz malımız var da satacağız...

Gözüm bu tekerlek tamiri işine pek ilgilenmiş görünmemekle beraber sahiplerinin biraz ilerisinde durmuş olan eşeğe ilişti. Bir yük hayvanı yük yönünden ancak bu kadar bahtiyar olabilirdi. Benim bile pek sıkıntı çekmeden taşıyabileceğim büyüklükte iki sepet...

— Bu sepetlerde ne var ağalar?

— Kayısı... Bizim oranın yemişi güzel olur da...

— Peki, bunları Ereğli'de satamaz mıydınız ki bu kadar yolu göze aldınız.

— Ereğli'de ne para edecek ki?

Çocukluğumda anlatırlardı. Meselâ Ankara'dan iki araba armut yükleyip Sinop'a indirirlermiş, orada müşteri bulamadılar mı haydi İnebolu'ya yahut Bolu'ya... Ankara neresi, Sinop neresi, İnebolu neresi? Sonra iki araba armut bunca yola ve zahmete karşı ne kâr bırakır? Daha o zaman bile bunlar bana bir misal gibi gelirdi. Fakat aradan bu kadar yıl geçtikten, şehirler, trenler ve kamyonlar bu kadar birbirine yaklaştıktan sonra Konya Ereğlisi'nden Ada-

na'ya bir eşek sırtında iki sepet kayısı götüren iki köylüyü bugün gözümle görüyordum.

— Hemşehriler! Bunlarda kaç okka mal var?

Kaçtan satacaksınız? Elinize kaç para geçecek?

Köylülerden genci saffetle:

— Kaçtan müşteri bulacağız bilinmez ki dedi, haydi diyelim ki okkasını...

(...)

Elimizde sekiz on okka bir şey kaldı; onları da Adana'da kime olsa satarız...

Şoförün yamağı sepetlere yanaşmıştı:

— Bunlar yarına çıkmaz. Ucuz verin de birkaç okkasını alalım, dedi. Köylü beni gözüne kestirmiş olacak ki ona iltifat etmedi.

(...)

Sonra, ehemmiyetli bir sır söyleyecek gibi ağzını kulağıma yaklaştırdı:

— Hani, Adana'da on beşten aşağı vermem ya... Sana on ikiye bırakayım...

Şoförler pazarlığa karıştıkları hâlde malı düşürmelerinden, ortaya mide bozacak lâkırtılar atmalarından korkuyor, müzakerenin gizli geçmesini istiyordu.

— Peki, alayım; otomobilin içine bırakıver, dedim.

Kayısıların hepsi yüz otuz yahut yüz kırk kuruş tutuyordu. Köylü, pazarlık etmeden, bir kuruş bile kırmaya savaşımadan bu kadar kolaylıkla mal almaya razı oluşuma birdenbire inanmadı. İnadından sonra gönlümün rahat etmesi için birçok diller döktü, kayısıları birkaç gün muhafaza etmek için bana çareler öğretti.

Yüz otuz yahut yüz kırk kuruş sayılıp teslim-tesellüm muamelesi yapılır ve helâlleşirken kendimi birkaç yüz bin liralık mal almış bir tüccar sanıyordum.

Ticaret seferi artık sonuna ermiş, kervanın Adana'ya inmesine sebep kalmamıştı. Bu esna-da bizim otomobilin tamiri de bitmişti.

Köylüler, benden bir daha helâllik diledikten sonra eşeği tekrar Ereğli yoluna çevirirlerken ben, biraz evvel gece olmadan şehre varamaktan korktuğuma utanıyordum.

Şoförler:

— Köylüler sizi aldattılar, Bey diyorlardı; biraz dayansaydınız, kayısıları bir kâğıda alırdık.

Reşat Nuri GÜNTEKİN
(Kısaltılmıştır.)

A- Metinde geçen bazı sözcükler ve bunların anlamları aşağıda verilmiştir. Sözcükleri, diğer sütundaki ifadelerle örnekteki gibi eşleştiriniz.

	SÖZCÜK		SÖZCÜK ANLAMI	EŞLEŞTİRME
1	Âdeta	a	1,282 kilogramlık ağırlık ölçüsü birimi.	1 - f
2	Hırdavat	b	Ticaret yapan, ticaretle uğraşan kimse, tacir.	2 -
3	Patika	c	Meyve	3 -
4	Cılız	ç	Dar yol, keçi yolu.	4 -
5	Bahtiyar	d	Önemli	5 -
6	Yemiş	e	Uzak yerlere yolcu ve ticaret eşyası taşıyan yük hayvanı katarı.	6 -
7	Misal	f	Hemen hemen, sanki.	7 -
8	Okka	g	Mutlu.	8 -
9	Saffet	ğ	Bir konuyla ilgili fikir alışverişinde bulunma.	9 -
10	Yamak	h	Temizlik, arılık.	10 -
11	İltifat	ı	Çok zayıf ve güçsüz, ince.	11 -
12	Ehemmiyetli	i	Söz, laf; boş söz, dedikodu.	12 -
13	Lakırtı	j	Koruma, saklama, korunum.	13 -
14	Müzakere	k	Kilit, tel, çivi vb. metal eşya; önemsiz, gereksiz eşya.	14 -
15	Muhafaza	l	Örnek, benzer.	15 -
16	Tüccar	m	İlgi gösterme, rağbet etme.	16 -
17	Kervan	n	Bir işte yardımcı olarak çalışan erkek.	17 -

B- Metinle ilgili soruları cevaplayınız.

1. Bir Ticaret Kervanı metninde geçen yer, zaman ve kişileri yazınız.

YER

✿
.....
.....

ZAMAN

✿
.....
.....

KİŞİLER

✿
.....
.....

2. Yazar, akşam vaktinin gelmesinden niçin korkmaktadır?

.....
.....

3. Köylüler Adana'ya hangi sebeple gitmektedirler?

.....
.....

4. Eşek, yazara neden bahtiyar görünmektedir?

.....
.....

5. Yazarın şahit olduğu olay ona hangi anısını hatırlatıyor?

.....
.....

6. Köylünün kayısı fiyatını söylerken yazarın kulağına fısıldamasının sebebini yazınız.

.....
.....

7. Yazar, metnin sonunda gece olmadan şehre varamamaktan korktuğuna utanmıştır. Bunun sebebini açıklayınız.

.....
.....

Sıra Sizde

Metnin sonunda şoförler köylülerin yazarı aldattığını düşünmektedirler. Yazarın yerinde siz olsaydınız köylülere nasıl davranırdınız ve sonuçta nasıl bir durum ortaya çıkardı? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

AT

Bin gemle bağlanan yağız at şaha kalkıyor,
Gittikçe yükselen başı Allah'a kalkıyor.

Son macerayı dinlememiş varsa anlatın;
Ram etmek isteyenler o mağrur, asil atın.

Beyhudedir, her uzvuna bir halka bulsa da;
Boştur, köpüklü ağzına gemler vurulsa da...

Coştukça böyle sel gibi bağrında hisleri,
Bir gün başında kalmayacaktır seyisleri!

Son şanlı macerasını tarihe anlatın:
Zincir içinde bağlı duran kahraman atın.

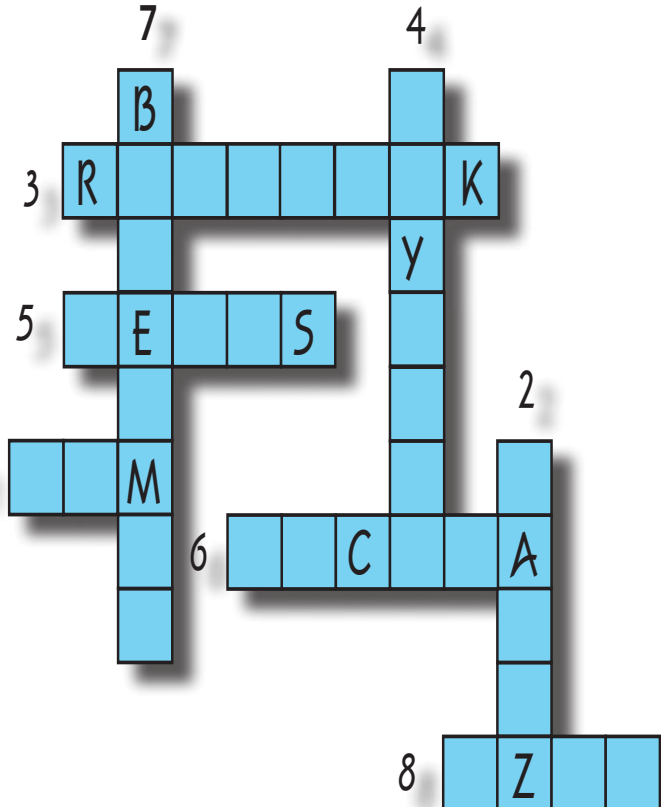
Gittikçe yükselen başı Allah'a kalkıyor,
Asrın baş eğdi sandığı at şaha kalkıyor!

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL (1919)

A. Metinde geçen ve anlamları verilen sözcükleri bularak numaralı yerlere yazınız.

1. Atı yönlendirmek için ağzına takılan demir araç.
2. Esmer, yiğit, doru (Gövdesi kıvılcık, ayakları ve yelesi koyu renkli olan at).
3. Boyun eğdirmek, itaat ettirmek.
4. Yararsız, anlamsız, boşuna.
5. At bakıcısı.
6. Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven, olmayacakmış gibi görünen iş.
7. Saygı göstermek için baş eğerek selamlamak, direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek.
8. Organ, parça.

B. Şiirde soyut olarak bulunan temanın somutlaştırılarak ifade edilmesi olan konu, At şiirinde de kendisini göstermektedir. Şair anlatmak istediği duygu ve düşünceleri at ile somutlaştırmıştır. Kurtuluş Savaşı yıllarında yazılan şiirin konusunu yazınız.

Metinde geçen aşağıdaki ifadeleri, örnekteki gibi konuyu dikkate alarak açıklayınız.

• Bin gemle bağlanan atın şaha kalkması.
Düşmanların dört bir taraftan milletimizi esaret altına almak istemesi ve milletimizin esaret zincirlerini kırması.

• Son macerayı dinlememiş olan varsa anlatılması.

• Köpüklü ağzına gemler vurmanın boş olması.

• Coştukça başında seyislerin kalmayacak olması.

• Zincire bağlı kahraman atın son macerası.

• Asrın baş eğdi sandığı atın şaha kalkması.

Sıra Sizde

Millî Mücadele, adından da anlaşılacağı üzere sadece cephede askerlerin savaşmasıyla değil, topyekûn bir milletin bağımsızlık mücadelesidir. Yandaki fotoğraftan da hareketle Millî Mücadele'nin birleştirici ve bütünleştirici yönü üzerine kısa bir metin yazınız.

YAZILI ANLATIM DEĞERLENDİRME FORMU

		EVET	HAYIR	KISMEN
1	Yazımda yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullandım.			
2	Yazdıklarımı yazım ve noktalama kuralları yönünden inceledim.			
3	Yazımı bir konu ve ana fikir etrafında oluşturdum.			
4	Yazımı giriş (serim), gelişme (düğüm), sonuç (çözüm) bölümlerine uygun yazdım.			
5	Yazımın konusuna ve içeriğine uygun bir başlık belirledim.			
6	Yazımı oluştururken kendi gözlem ve deneyimlerimden de yararlandım.			
7	Yazımda (ama, fakat, ancak, lakin vb.) geçiş ve bağlantı ifadelerini kullandım.			
8	Yazımı, türün özelliklerine uygun olarak yazdım.			

Sıra No	Sayfa No	Kaynakça
1	5	Metin, Materyal Hazırlama Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.
2	8	Can, T. (2010). Bir Tohumun Çimlenme Öyküsü. <i>Bilim Çocuk</i> , 153, s. 18-19
3	12	Metin, Materyal Hazırlama Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.
4	16	Metin, Materyal Hazırlama Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.
5	17	Seyfettin, Ö. (2017). <i>Seçme Hikâyeler</i> . İstanbul: Beyazıt Yayınları. s. 237-247
6	19	Güntekin, R. N. (2017). <i>Anadolu Notları I-II</i> . İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayın. s. 13-16
7	22	Çamlıbel, F. N. (2001). Milli Klasikler Han Duvarları. Ankara: MEB. s. 19-20

Sıra No	Sayfa No	İnternet Kaynakçası	Erişim Tarihi
1	2	https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/bunlar-biliyor-musunuz-sayfasi?page=1	14/04/2020
2	4	https://bilimcocuk.tubitak.gov.tr/system/files/242_bilim_cocuk_2018_subat_7_0.pdf	14/04/2020
3	5	http://www.balikesir.edu.tr/site/icerik/turk-dili-bolu-mu-195	18.08.2020
4	6	https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/35034/AYDIN%2520AFACAN-DR.pdf?sequence=1&isAllowed=y , Sayfa: 158	15/04/2020
5	14	http://balikesir.gov.tr/canakkale-kahramani-koca-seyit	16/04/2020
6	14	http://www.anitkabir.org/anektodlarla-ataturk/diger-anektodlar/vatan-elden-giderse.html	16/04/2020
7	15	http://www.tid.gov.tr/Makaleler/03.pdf	16/04/2020
8	18	https://sozluk.gov.tr/	17/04/2020
9	20	https://sozluk.gov.tr/ 24	21/04/2020

Sıra No	Sayfa No	Görsel Kaynakça	Erişim Tarihi
1	Tema Kapağı	www.shutterstock.com 186289538	07.08.2020
2	2- 3	https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/bunlar-biliyor-musunuz-say-fasi?page=1	02.06.2020
3	4	https://bilimcocuk.tubitak.gov.tr/system/files/242_bilim_cocuk_2018_subat_7_0.pdf	02.06.2020
4	5	www.shutterstock.com 1550975138	04.08.2020
5	6	https://sirnak.meb.gov.tr/www/turk-dil-bayrami-kutlu-olsun/icerik/1616	15.04.2020
6	7	www.shutterstock.com 1500670805	04.08.2020
7	8	www.shutterstock.com 1130639330 (1. görsel)	02.06.2020
8	8	www.shutterstock.com 1427029649 (2. görsel)	04.08.2020
9	9	www.shutterstock.com 738568024 (1. görsel)	02.06.2020
10	9	www.shutterstock.com 410934199 (2. görsel)	02.06.2020
11	9	www.shutterstock.com 538282813 (3. görsel)	02.06.2020
12	9	www.shutterstock.com 1250918764 (4. görsel)	02.06.2020
13	9	www.shutterstock.com 1221386179 (5. görsel)	02.06.2020
14	9	www.shutterstock.com 287735222 (6. görsel)	02.06.2020
15	11	www.shutterstock.com 196918010	04.08.2020
16	12	www.shutterstock.com 1517880398	02.06.2020
17	13	www.shutterstock.com 1713125992	02.06.2020
18	14	www.shutterstock.com 1317475043	02.06.2020
19	15	www.shutterstock.com 1413072536	02.06.2020
20	16	Görsel Materyal Hazırlama Komisyonu tarafından çizilmiştir	14.04.2020
21	17	www.shutterstock.com 578188483	02.06.2020
22	22	www.shutterstock.com 670323892	02.06.2020
23	23	www.shutterstock.com 1544335658	02.06.2020